

Zer da sans-culotte bat? (ca. 1793)

Zer da *sans-culotte* bat, alproja jaunak. Beti oinez doan izakia da, miliorik ez duena -zuek guztiok eduki nahiko zenituzketen modura- ez eta gaztelurik, ez eta zerbitzatzeko morroirik, eta apalki bere emaztearekin eta seme-alabekin, baldin baditu, laugarren edo bosgarren solairuan bizi dena.

Gizon baliagarria da, soroa lantzen badaki, forjan badaki, zerran, liman, sabaia estaltzen, oinetakoak egiten eta bere azken odol tanta ere isurtzen du Errepublika salbatzearren.

Eta zergatik dihardu lanean? Ziur izan ez duzuela aurkituko Chartreseko Kafean, ez eta konspirazioa eta jokia burutzen den joko-etxeetan ere, ez eta Nazioaren Teatroan *L'ami des Lois* antzesten dutenetan ere, Vaudevilleren Teatroan Chaste Susanne ikusteko ere ez, eta bi soldatarengatik –hain preziatuak direnak– Gorsas-en nazkagarrikeriekin batera *La Chronique* eta *Le Patriote Français* eskeintzen dituzten literatur kabinete haietan ere nekez.

Arratsaldean sans-culottea bere Sailaren aurrean agertzen da, ez hautseztatua, almibareztua, oinetako onekin eta tribunetako herritar guztiek ikusiko duten itxaropenarekin, baizik eta mozio onen alde egiteko bere indar guztiz eta estatu-gizonen talde higuinarritik sortzen direnak birrintzeko.

Gainerantzean, sans-culotteak beti du sable zorrotz bat gaizto guztien belarriak mozteko. Batzuetan bere pikarekin ibiltzen da, baina lehen danbor-arradarekin La Vendee aldera irteten ikusten duzue, Alpeetako armadara, edo Iparraldekoa Sans-culotten sailaren biltzar orokorrak, kontuan hartuz herritar guztiak behartuak daudela aberastasuna birsortarazteko eta lasaitasun publikorako neurri egokienak iruditzen zaizkienak proposatzera, erabakitzen du Konbentzioari eskatzea agindu dezala:

1. Lehen nobleak deituek ez dezatela eginkizun militarrik gauzatu, ez eta, edozein delarik ere bere izaera, lanpostu publikorik bete ere; parlamentari ohiak, finantzariak eta apaizak kargugabetuak izan daitezela beren eginkizun administratibo eta judizial guztietatik.
2. Premiazko lehengaien prezio guztiak ezar daitezela antzinakoak deitutako urteetako araber, 1789. eta 1790. urteetakoak barne direla, bere kualitate ezberdinei proportzionalki.
3. Lehengaien prezioak ere ezar daitezela, industriako etekinek, lan-sariek eta salerosketako irabaziek, legez araututa egongo direnak, gizon langileari, lurra

lantzen duenari, salerosleari utz diezaieten ez bakarrik bere bizitza zaintzeko nahitaezko eta behar-beharrezko gauzak lortzen, baita bere gozamenerako lagungarri izan daitekeen guztia ere.

4. Edozein ezbeharren ondorioz uzta galdu duten nekazariei altxor publikoak kalte-ordaina eman diezaiela.

5. Departamentu bakoitzari eman dakiola nahiko dirua premiazko lehengaien prezioak berdinak izan daitezen Frantziako Errepublika osatzen duten norbanako guztientzat.

6. Departamentuei emandako kantitateak premiazko lehengaien prezioen diferentziak desagertarazteko erabili behar dira, garraioek eragindakoak, Frantziako Errepublikaren zabalera osoan, zeinak bere seme-alaba guztiei abantaila berdinak eskuratu behar baitizkie.

7. Alokairuak baliogabetuak izan daitezela eta zuek aukeratuko dituzuen urte arruntetan zuten prezio berera itzul daitezela, aldaezina den moduan premiazko lehengai eta artikuluen gehienezko prezioa ezartzeko.

8. Aberastasunei gehieneko bat ezar dakiela.

9. Norbanako bakoitzak soilik gehieneko bat eduki ahal dezala.

10. Inork ezin dezala alokaturik eduki nekazaritza-tresna kopuru jakin baterako beharrezkoak diren baino lur gehiago.

11 . Herritar batek berak ezin dezala eduki lantegi bat baino gehiago, denda bat baino gehiago.

12. Salgaiak edo lurak bere izenean dituzten haiek guztiak bere jabe onartuak izan daitezela.

Sans-culotteen Sailak uste du neurri hauek oparotasuna eta lasaitasuna ekarriko lituzketela, pixkanaka ondasunen desberdintasun handiegia desagertaraziko luketela, eta jabeen kopurua handitu.

ca. 1793¹

¹ [Testu honen iturria: ZZEE (1998): *Historia testu bidez*, Arabako Foru Aldundia - EHU, Gasteiz. Itzulpenaren arduradun den Mikel Aizpururen baimenaz].